

1.2 CULTUUR

Ga naar *NU Burgerschap online*. Daar kun je deze opdrachten ook maken.

- DOEL**
- Je weet wat waarden en normen zijn.
 - Je weet wat bedoeld wordt met cultuur.

UITLEG

Elke groep heeft regels over gedrag. Deze regels zijn afgeleid van ideeën over wat goed gedrag is.

Ideeën over gedrag in een groep noemen we **waarden**. Een voorbeeld van een waarde is eerlijkheid. De regels over gedrag noemen we **normen**. Normen horen bij waarden. Bij de waarde gastvrijheid hoort bijvoorbeeld de norm dat je een gast iets te drinken aanbiedt. De meeste normen zijn **ongeschreven regels**. Het zijn regels die je aangeleerd hebt en waar je je automatisch aan houdt. Ze zijn niet officieel vastgelegd.

Soms zijn normen zo belangrijk, dat ze zijn vastgelegd als **wet**. Het zijn **geschreven regels**. Als je er niet aan houdt, kun je een straf krijgen. Veiligheid is bijvoorbeeld een waarde. Een norm die daarbij hoort, is voorzichtig zijn. In de wet is bijvoorbeeld vastgelegd dat als je in het verkeer niet voorzichtig bent en te hard rijdt, je daarvoor een boete kunt krijgen.

VOORBEELD

Niet voordringen maar rustig wachten op je beurt is een teken van respect voor anderen.

OPDRACHT

1

Vul de woorden in de juiste zin in.

Kies uit: *waarde* – *norm* – *geschreven regel* – *ongeschreven regel*

- 1 Een idee over goed gedrag in een groep: _____
- 2 Een regel voor hoe je je moet gedragen in een groep: _____
- 3 Een regel waar je je automatisch aan houdt: _____
- 4 Een regel die in de wet is vastgelegd: _____

OPDRACHT

2

Kies twee van de onderstaande waarden. Beschrijf er gedrag bij waar jij je aan houdt.

sportiviteit Ik zal nooit vals spelen bij monopoly.

beleefdheid _____

respect _____

eerlijkheid _____

zuinigheid _____

OPDRACHT

3

Bekijk de afbeeldingen. Omcirkel het juiste antwoord en vul aan.

- 1 De klant zegt tegen het meisje in de kraam dat ze hem te veel geld teruggeeft. Dat heeft te maken met de waarde *eerlijkheid* | *behulpzaamheid* | *gelijkheid*.

Welke norm past bij die waarde? _____

- 2 Krijgt iedereen een even groot stuk? Deze foto heeft te maken met de waarde *eerlijkheid* | *behulpzaamheid* | *gelijkheid*.

Welke norm past bij die waarde? _____

3 Deze foto heeft te maken met de waarde *eerlijkheid* / *behulpzaamheid* / *gelijkheid*.

Welke norm past daarbij? _____

UITLEG

Veel ouders leren hun kinderen de waarden en normen van hun groep. Die waarden en normen kregen zij vaak weer van hún ouders aangeleerd en geven ze weer door aan hun kinderen.

In elke groep bestaan **gewoonten**. Dit zijn vaste manieren om iets te doen, die je steeds opnieuw gebruikt. Bijvoorbeeld dat je elkaar drie zoenen op de wang geeft als je elkaar ontmoet. Over gewoonten denk je vaak niet eens na, juist omdat je ze altijd zo doet. Je merkt pas dat het bij je cultuur hoort als je ziet dat anderen het anders doen. In sommige landen wordt bijvoorbeeld geen toiletpapier gebruikt terwijl dat bij ons heel normaal is.

Elke groep heeft ook zijn eigen **tradities**: oude gebruiken, vaak rondom feesten en speciale gebeurtenissen, die van generatie op generatie worden doorgegeven. Denk aan de beschuit met muisjes die je krijgt als je op kraambezoek gaat, of aan het vieren van het sinterklaasfeest.

De normen, waarden, gewoonten en tradities vormen samen de **cultuur** van een groep. Die cultuur staat niet vast, kan veranderen. Vroeger stuurde je bijvoorbeeld een kaart per post aan een jarige, tegenwoordig laat je een berichtje achter op Facebook of stuur je een mailtje. Jongeren willen dingen vaak ook op hun eigen manier doen en gaan soms tegen de gewoonten en gebruiken van hun ouders in.

VOORBEELD

Als iemand zijn eindexamen haalt, is het in Nederland de traditie om een vlag met een schooltas buiten te hangen.

OPDRACHT Wat zijn gewoonten en wat zijn tradities? Kruis aan.

4

	gewoonte	traditie
Het bezoek krijgt een koekje bij de koffie.		
Met oud en nieuw steekt iedereen vuurwerk af.		
Als iemand niest zeg je: gezondheid.		
Als je iemand ontmoet, geef je die persoon een hand.		
Met kerst hebben mensen een kerstboom in huis.		

OPDRACHT Lees de tekst. Beantwoord de vragen.

5

'Op verjaardagen gingen we vroeger altijd iets leuks doen. Een dagje naar een pretpark of zo. Veel mensen in Nederland vieren hun verjaardag thuis, met zijn allen in een kringetje met zo'n stukje taart op schoot, maar dat is niks voor mijn familie.'

Kevin, 28 jaar

- In de tekst lees je over een traditie die met verjaardagen te maken heeft. Welke?

- Je leest ook over een gewoonte die met verjaardagen te maken heeft. Welke?

- Noem nog een traditie die met verjaardagen te maken heeft.

- Noem een gewoonte binnen jouw groep die met verjaardagen te maken heeft.

- Leg met deze voorbeelden uit wat het verschil tussen een gewoonte en een traditie is.

OPDRACHT

6

- 1 Geef een voorbeeld van een waarde. Geef ook een voorbeeld van een norm die erbij hoort.

waarde _____

norm _____

- 2 Noem een belangrijke traditie uit je eigen cultuur. Waarom is die traditie zo belangrijk?

- 3 Noem een opvallende of gekke gewoonte binnen jouw familie of vriendengroep.

- 4 Noem een voorbeeld van een gewoonte van een andere cultuur waar je mee te maken hebt gehad. Waarin verschilt die gewoonte van hoe je dat zelf doet?

Voorbeeld In Japan eten mensen met stokjes. In Nederland eten mensen meestal met bestek.

